

NIEUWSBRIEF

April | Mei | Juni

Vragen via website

De stichting krijgt steeds vaker vragen over de herkomst van microscopen. De stichting helpt u hier graag verder mee. Wel het verzoek om goede foto's van het betreffende instrument toe te voegen zodat er een zo goed mogelijk advies kan worden gegeven. Wij denken graag mee over de herkomst en dergelijke, echter vragen over de financiële waarde zullen wij onbeantwoord laten.

Ploem collectie

Dr.ir. Jan Deiman is op afstand hard bezig met het bestuderen van de vorig jaar door de stichting aangekochte collectie microscopen van prof. dr. J.S. Ploem. Zijn uitgebreide beschrijvingen worden regelmatig toegevoegd aan de website.

Boekproject

Het boekproject "fotografie door het historische microscoop" vordert gestaag. Dit betreft een samenwerking met het NGVM. Via Rob van Es wordt op dit moment hard gewerkt aan de lay-out van het boek.

Bezoek Biga Groep

Op zaterdag 4 mei 2019 kwam Frank Pothoven langs met een aantal geïnteresseerden van de Biga Groep, een maatschappelijke instelling gevestigd op de Thorbeckelaan in Zeist waar voorheen de Nedoptifa-fabriek en portierswoning stonden. De Biga Groep heeft Frank geholpen met de ontwikkeling van de maquette van de Nedoptifa-fabriek.

Na ontvangst door Lia Koene werd er een interactieve presentatie gegeven door dr. Ad Labrujere over de geschiedenis van Nedoptifa en over de optische en elektrische apparaten ontwikkeld door Nedoptifa. Hierbij werden de

natuurkundige principes van weerstandsbanken, voltmeters en galvanometers op een begrijpelijke manier uitgelegd. Daarna werd er een rondleiding gegeven langs de microscopencollectie van de stichting en werd het bezoek afgesloten met een lunch.

Opnames NTR

Half maart werd de stichting benaderd door een kinderserie van de NTR met de vraag of zij voor een scene over de uitvinding van penicilline een microscoop uit die periode van ons mochten gebruiken. Het Zeiss-microscoop [SM 413](#) een vergelijkbaar type microscoop dat in het Fleming Museum in Londen staat werd op 1 april naar Amsterdam gebracht en gebruikt tijdens de opnames die plaatsvonden in [Museum Het Schip](#). Het educatieve kinderprogramma 'Welkom in de jaren 20 en 30' is vanaf 1 september 2019 te zien op Zapp.

J.C. Alders

De stichting bezit een [boekje over microscopie geschreven door J.C. Alders](#). Door deze auteur zijn er in de eerste helft van de 20e eeuw meerdere jongensboeken geschreven gericht op natuurkunde en biologie. Behoudens dat deze schrijver een oud-HBS docent is kunnen wij geen achtergrondinformatie over deze persoon vinden. Verdere informatie over deze auteur is van harte welkom.

Zonnemicroscoop van Secretan

In de 18e eeuw was er grote behoefte om de microscopische beelden op een wand te kunnen projecteren zodat meerdere personen gelijktijdig hetzelfde beeld konden zien en er goede discussies konden plaatsvinden over ingewikkelde materie. De microscopist Henry Baker beschreef omstreeks 1740 voor de eerste keer het relatief eenvoudige principe van een zonnemicroscoop. Het zonnemicroscoop heeft een spiegel aan de buitenkant van de wand, waar een lichtbron aanwezig is (bv. de zon). Via het objectief wordt het beeld vervolgens op de tegenovergestelde wand aan de binnenkant van een donkere kamer geprojecteerd. Dit betreft hetzelfde principe als een camera obscura.

De stichting bezit een Franse 19e-eeuwse zonnemicroscoop van Secretan. Marc Secretan was een Zwitserse wiskundige en instrumentmaker die naar Parijs kwam om astronomie te studeren. Hier kwam hij in contact met Lerebours. De familie van Marc Secretan (eerst zijn zoon, daarna zijn neef) zette na zijn overlijden in 1867 de instrumenthandel voort en bracht dit onder in de winkel *Maison de Lerebours et Secretan*. Het zonnemicroscoop kan worden beschouwd als een voorloper van de Leitz Prado diaprojector, die tevens in de collectie aanwezig is ([SM 175](#) en [SM 182](#)) en de huidige beamers.